

Skovsø Å ved Sorøvej projekt 2014

Slagelse Kommune har sammen med en lang række lodsejere restaureret mere end 50 km vandløb de sidste ti år. Det har medført en klar forbedring af vandløbstilstanden generelt set. Der er kommet flere smådyr i vandløbene, og naturen har fået et løft uden forringelse af afvandingen.

Projekterne er gennemført på frivillige aftaler med lodsejerne, og alle udgifter er bekostet af Slagelse Kommune.

Skovsø Å

Skovsø Å er restaureret på flere delstrækninger de seneste ti år, men vandløbet er påvirket af stor sandvandring, som forringer leveforholdene for fisk og smådyr. Skovsø Å løber fra Eickstedt-lund i den østligste del af kommunen nord om Slagelse by. Skovsø Å er 9.492 m langt, hvorefter det bliver til Gudum Å, som løber ud i Tude Å øst for Havrebjerg. Vandløbet starter i en bundbredde på ca. 60 cm, og ved udløb i Tude Å er vandløbet 2,8 m bredt. Vandløbet er offentligt og vedligeholdes af Slagelse Kommune, men ejes af lodsejerne.

I 2014 har kommunen valgt at udarbejde et projektforslag på delstrækningen omkring motorvejen og Sorøvej øst for Slagelse by. Vandløbsmyndigheden har ved flere tilsyn konstateret, at strækningen er delvist tilsandet, og dermed er der meget få skjulesteder/gydemuligheder for ørreder og levesteder for smådyr, som foretrækker stenbund.

Der er af samme årsag i 2011 anlagt et sandfang på delstrækningen umiddelbart nedstrøms motorvejsbroen. Sandfanget fungerer ikke optimalt og kan ved små ændringer forbedres væsentligt. Samtidigt vil beluftning af bund/gydebanks samt optagning af aflejret sand i høllet og under motorvejsbroen yderligere forbedre forholdene både på selve projektstrækningen og generelt nedstrøms i vandløbet.

Restaureringsprojekt

Restaureringsprojektet i Skovsø Å ved Sorøvej omfatter strækningen fra st. 5.800 – 6.190 (fra Skovsø Lillevang til Sorøvej). Se oversigtskort nedenfor.



Formålet med projektet er at sikre bedre vilkår for både smådyr og fisk. Projektet sigter mod at give vandløbet en større fysisk variation, som giver flere levesteder for dyr og planter. Dermed øges vandløbets biodiversitet, og vandløbstilstanden forbedres.

Projektet sigter mod at bevare de eksisterende afstrømningsforhold. Afstrømningsevnen for vandløbet er fastlagt ved en Q/h kurve. Det vil sige, at vandløbet skal kunne aflede en vis mængde vand (Q) ved en given vandspejlshøjde (h). Der vil blive udført Q/h målinger både før og efter projektet for at sikre, at regulativet stadig er overholdt. Målingerne vil med tilhørende beregninger blive tilsendt de involverede lodsejere.



Kort 1: Oversigtskort over den samlede projektstrækning i Skovsø Å.

Delstrækning 1 opstrøms Vestmotorvejen (st. 5.800 – 6.050)

På strækningen øst for motorvejsbroen er der i vandløbet meget varierende fysiske forhold. Der gror pil langs vandløbsstrækningens første del, hvilket i nogen grad skaber spærringer. Pilen skal beskæres således, at dæmningsdannelser mindskes (markeret med en grøn linje på kort 2).

Dele af strækningen foreslåes beluftes, dvs. gruset bliver løftet op, og sand mm. bliver derved skyllet ud (markeret med to blå linjer på kort 2). For at sikre at projektstrækningen og Skovsø Å generel ikke bliver tilsandet igen, er i den nære fremtid projektidéer, der skal mindske sandvandrings til Skovsø Å. Bl.a. et projekt i Maglemosen og Maglemose Å, der løber til Skovsø Å umiddelbart opstrøms projektet, samt et projekt til mindskelse af sandtilførsel fra jernbanen også opstrøms projektstrækningen.

Punktvis er der i vandløbet større sandaflejringer, som oprensnes (markeret med en gul linje på kort 2). Omfanget af oprensningen aftales nærmere mellem vandløbsmyndigheden og entreprenøren. Der er ligeledes store sandaflejringer i motorvejsbroen, der skal oprensnes og udlægges på det kommunale areal ved vandløbet.

Der er to små gydebanks på strækningen. De er begge benyttet af ørreder, men de er meget korte og er delvist tilkittede af sand. De to eksisterende gydebanks forlænges begge med 2 meter (ligger ligeledes infor de blå linjer på kort 2). Dette kan gøres inden for regulativets bestemmelser om vandføring. Forventningen er, at afstømningen vil forbedres på strækningen, hvor der fjernes sand og beskæres piletræer.

Der er desuden på kort 2 et forslag til kørevej (brun linje), men det aftales nærmere med lods-ejerne.



Kort 2: Projektforslag på delstrækning 1 st. 5.800 – 6.050, Skovsø Å.

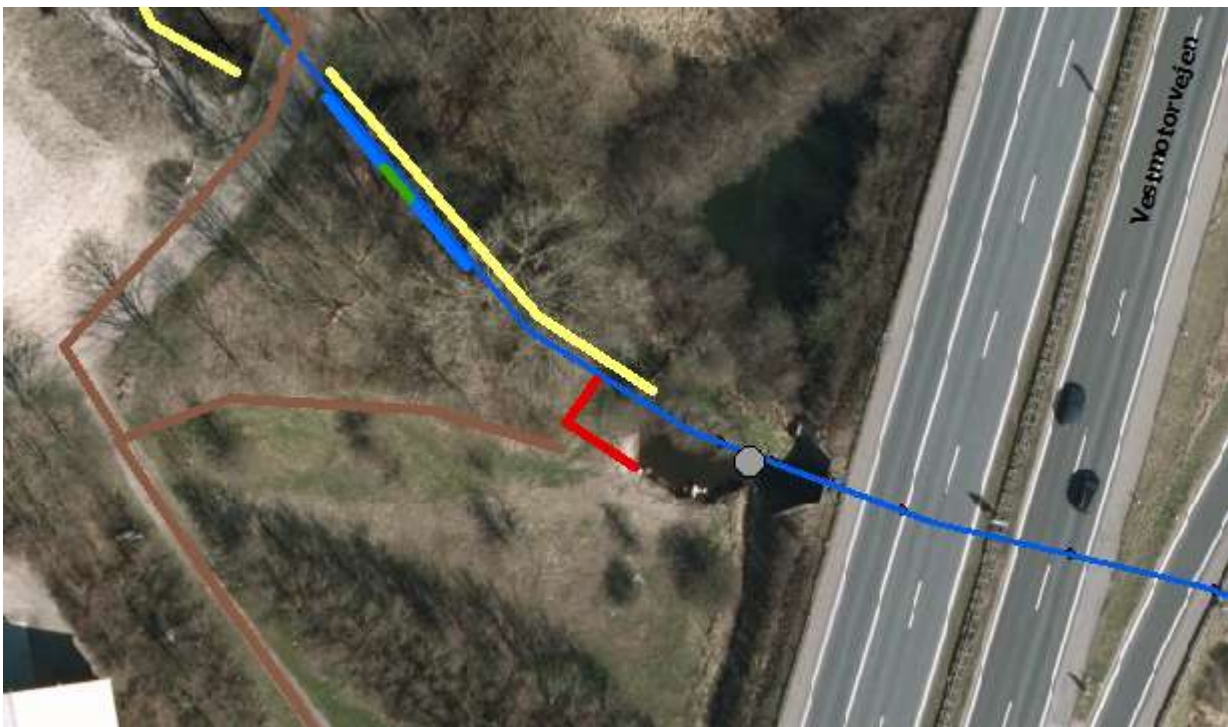
Delstrækning 2 mellem Vestmotorvejen og gammel bro (st. 6.050 – 6.115)

Strækningen starter med et sandfang, der kan forbedres med en lidt anden udformning. Resten af strækningen har en fast, men tilkittede og delvist tilsandede bundforhold. Der er en gammel gydebanke på strækningen, men den er ikke velfungerende i dag (markeret med blå/grøn linje på kort 3).

Sandfanget fungerer ikke optimalt, i det hovedstrømmen løber direkte igennem sandfanget i den ene side. Sandfanget skal udvides og hovedstrømmen drejes ud mod midten af sandfanget med et par store sten for at få en bedre sandfangseffekt (stenene er markeret med et gråt punkt og udvidelsen med en rød linje på kort 3). Arealet som stenene andrager vil tilsvarende blive afgraved i modsatte side, således at afstrømningsarealet ikke mindskes. Udvidelse af sandfanget og omdirigering af strømretningen forventes at nedbringe fremtidig tilkitning af gydebanker og bund med sand.

Nedstrøms sandfanget foreslåes, at vandløbsbunden beluftes og delvist udskiftes med ny bund af gydegrus (markeret med gul linje på kort 3). Den eksisterende gydebanke deles i to 10 m lange strækninger adskilt af et 5 m langt høl (dybere hul) (markeret med blå/grøn linje på kort 3). Dette kan gøres inden for regulativets bestemmelser om vandføring.

Adgangsvejen foreslåes via Skovsødalen (markeret med brun linje på kort 3). Arealet ved denne vandløbsstrækning, som ejes af Slagelse Kommune, vil blive brugt til oplagsplads og til udbringning af sand mm. fra delstrækningen.



Kort 3: Projektforslag på delstrækning 2 st. 6.050 – 6.115, Skovsø Å.

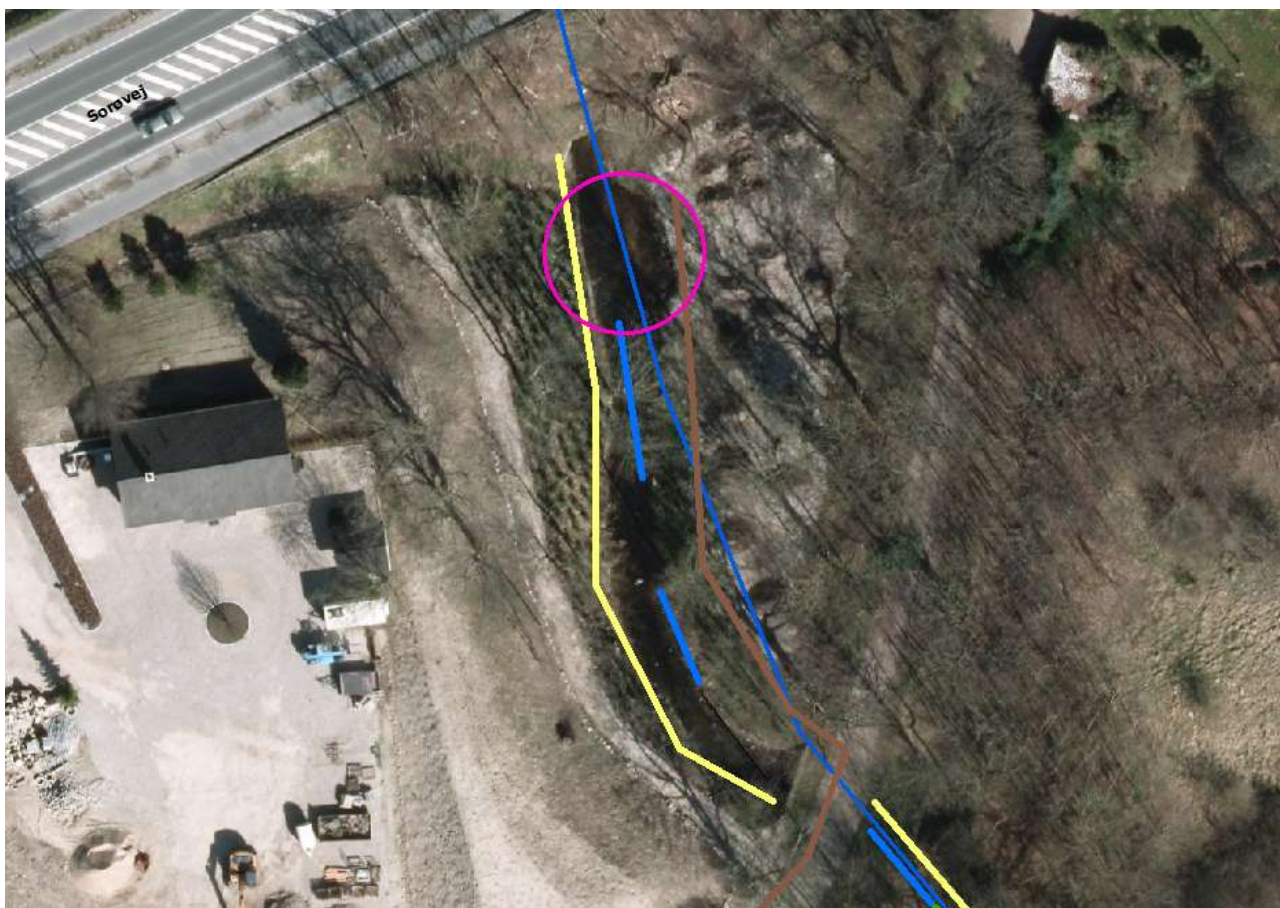
Delstrækning 3 mellem gammel bro og Sorøvej bro (st. 6.115 – 6.190)

Strækningen har godt fald, men fremstår med ringe fysisk variation, og de to eksisterende gydebanker er tilkittede af sand. Der er i 2009 anlagt et midlertidigt sandfang umiddelbart opstrøms Sorøvej bro. Sandfanget vurderes ikke længere at være nødvendigt, og strækningen foreslås retableret.

Det forelåes, at hele strækningen beluftes (markeret med gul linje på kort 4), og de to nuværende gydebanker forlænges med 2 m (markeret med blå linjer på kort 4). Dette kan gøres inden for regulativets bestemmelser om vandføring.

Sandfanget (som er markeret med en pink cirkel) retableres ved, at der lægges store træstammer i kanten af vandløbet, så strækningen igen får den regulativmæssige bredde. Derefter tilføres der jord bag stammerne. Arealet tilsåes og tilplantes efter aftale med lodsejer. Der hvor sandfanget har været, udskiftes sandet på vandløbsbunden med en ny stenbund, som føres helt hen til Sorøvej bro.

Forslag til adgangsforhold ses som brun linje på kort 4.



Kort 4: Projektforslag på delstrækning 3 st. 6.115 – 6.190, Skovsø Å.

Generelt

Restaureringsprojektet gennemføres og bekostes af Slagelse Kommunes pulje til forbedring af vandløb. Kommunen sikrer reetablering af de vandløbsnære arealer efter projektets gennemførelse. Køreveje og oplagsplads aftales med lodsejere. Kørespor og evt. skader i randzonen eller græsmark udbedres og erstattes økonomisk.

Projektet forventes ikke at bidrage til forøgede driftudgifter for Slagelse Kommune.

Projektet gennemføres med accept fra alle lodsejere. Projektet har været i otte ugers offentlig høring, hvorefter det endelige projektforslag med evt. rettelser skal godkendes med fire ugers klagefrist (jf. vandløbslovens bestemmelser).

Projektet udføres september - oktober 2014.

Projektet gennemføres af Teknik og Miljø, Slagelse Kommune. Kontaktperson er biolog/projektleder Lars Gaarn, som kan kontaktes på telefon 58 57 33 29 eller mail lagaa@slagelse.dk